

Programele Operationale:

1. Programul Operațional Sectorial *Creșterea competitivității economice*
2. Programul Operațional Sectorial de *Transport*
3. Programul Operațional Sectorial de *Mediu*
4. Programul Operațional Sectorial *Dezvoltarea resurselor umane*
5. Programul Operațional Regional
6. Programul Operațional *Dezvoltarea capacității administrative*
7. Programul Operațional *Asistență tehnică*

1. Programul Operațional Sectorial Creșterea competitivității economice

Obiectivul general: creșterea productivității întreprinderilor românești pentru reducerea decalajelor față de productivitatea medie la nivelul Uniunii Europene.

Ținta este o creștere medie anuală a productivității de cca. 5,5 % până în 2015.

Aceasta va permite României să atingă un nivel de aproximativ 55% din media Uniunii Europene.

Obiective specifice:

- Consolidarea și dezvoltarea sectorului productiv
- Constituirea unui mediu favorabil dezvoltării întreprinderilor
- Creșterea capacității C&D și stimularea cooperării între instituții de CDI și sectorul productiv
- Valorificarea potențialului TIC și aplicarea acestuia în sectorul public (administrație) și cel privat (cetățeni, întreprinderi)
- Creșterea eficienței energetice și dezvoltarea durabilă a sistemului energetic, promovarea surselor regenerabile de energie
- Promovarea potențialului turismului românesc

Axa Prioritară 1: Un sistem inovativ de producție

- Investiții productive și pregătirea pentru concurența pe piață a întreprinderilor, în special a IMM
- Instrumente pentru accesul IMM-urilor la credit și finanțare
- Dezvoltarea antreprenoriatului

Axa Prioritară 2: Cercetarea, dezvoltarea tehnologică și inovarea pentru competitivitate

- CD în parteneriat între universități/institute de cercetare-dezvoltare și întreprinderi (industrie) în vederea obținerii de rezultate aplicabile în economie;
- Investiții în infrastructura de CDI;
- Accesul întreprinderilor la activități de CDI.

Axa Prioritară 3: Tehnologia informației și comunicațiilor pentru sectoarele privat și public

- Susținerea utilizării tehnologiei informației;
- Dezvoltarea și eficientizarea serviciilor publice electronice moderne de e-Guvernare, e-Educație și e-Sănătate;
- Dezvoltarea e-economiei.

Axa Prioritară 4: Creșterea eficienței energetice și dezvoltarea durabilă a sistemului energetic

- Îmbunătățirea eficienței energetice;
- Valorificarea resurselor regenerabile de energie;
- Reducerea impactului negativ asupra mediului al funcționării sistemului energetic.

Axa Prioritară 5: România, destinație atractivă pentru turism și afaceri

- Promovarea turistică;
- Dezvoltarea rețelei naționale de Centre de Informare și Promovare Turistică.

Axa Prioritară 6: Asistență tehnică

- Sprijin pentru managementul, implementarea, monitorizarea și controlul POS Competitivitate;
- Sprijin pentru comunicare, evaluare și dezvoltare TI.

2. Programul Operațional Sectorial de Transport

Obiectivul global: să promoveze în România un sistem de transport care să permită deplasarea rapidă, eficientă și în condiții de siguranță a persoanelor și bunurilor, la servicii de un nivel corespunzător standardelor Europene, la nivel național, în cadrul Europei, între și în cadrul regiunilor României.

Principalele sub-obiective:

- Promovarea circulației internaționale și de tranzit a persoanelor și bunurilor în România, prin asigurarea de conexiuni atât pentru portul Constanța, cât și pentru Grecia, Bulgaria și Turcia, cu UE prin modernizarea și dezvoltarea axelor prioritare TEN-T relevante;
- Promovarea circulației eficiente a persoanelor și bunurilor între regiunile României și transferul acestora din interiorul țării către axele prioritare prin modernizarea și dezvoltarea rețelelor naționale și TEN-T;
- Promovarea dezvoltării unui sistem de transport echilibrat în ceea ce privește toate modurile de transport, prin încurajarea dezvoltării sectoarelor feroviar, naval și inter-modal;
- Promovarea dezvoltării durabile, cu precădere prin minimizarea efectelor adverse ale transportului asupra mediului și îmbunătățirea siguranței acestuia.

Axa prioritară 1: Modernizarea și dezvoltarea axelor prioritare TEN-T

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere de-a lungul Axei prioritare TEN-T nr. 7
- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de cale ferată de-a lungul Axei prioritare TEN-T nr. 22
- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii navale de-a lungul Axei prioritare TEN-T nr. 18

Axa prioritară 2: Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii naționale de transport în afara Axelor prioritare TEN-T

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii rutiere
- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de cale ferată
- Modernizarea și dezvoltarea porturilor maritime și fluviale
- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport aerian

Axa prioritară 3: Modernizarea materialului rulant de cale ferată dedicat călătorilor pentru rețelele de cale ferată națională și TEN-T

- Modernizarea materialului rulant de cale ferată dedicat călătorilor cu trenuri de generație nouă

Axa prioritară 4: Dezvoltarea durabilă a sectorului Transport

- Promovarea transportului inter-modal
- Îmbunătățirea siguranței traficului pentru toate modurile de transport
- Minimizarea efectelor adverse ale transporturilor asupra mediului

Axa prioritară 5: Asistență Tehnică pentru POST

- Sprijinirea managementului eficient, implementării, monitorizării și controlului POST
- Sprijinirea activităților de informare și publicitate privind POST

3. Programul Operațional Sectorial de *Mediu*

Obiectivul global: îmbunătățirea standardelor de viață ale populației și a standardelor de mediu, vizând, în principal, respectarea acquis-ului comunitar de mediu.

Obiectivele specifice ale POS Mediu sunt:

- Îmbunătățirea accesului la infrastructura de apă, prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea zonelor urbane până în 2015;
- Ameliorarea calității solului, prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric în minimum 30 de județe până în 2015;
- Reducerea impactului negativ cauzat de centralele municipale de termoficare vechi în cele mai poluate localități până în 2015;
- Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural prin sprijinirea implementării rețelei Natura 2000;
- Reducerea riscului la dezastre naturale, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone până în 2015.

Axa prioritară 1 – Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată

- Extinderea/modernizarea infrastructurii de apă/apă uzată

Axa prioritară 2 – Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate

- Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor
- Extinderea infrastructurii de management al deșeurilor
- Reabilitarea siturilor contaminate

Axa prioritară 3 – Îmbunătățirea sistemelor municipale de termoficare în zonele prioritare selectate

- Reabilitarea sistemelor municipale de încălzire

Axa prioritară 4 – Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii

- Întărirea infrastructurii instituțiilor responsabile de protecția naturii pentru crearea și implementarea planurilor de management
- Pregătirea și elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate, inclusiv sistemul de monitorizare
- Reconstrucția ecologică a zonelor cuprinse în rețeaua Natura 200

Axa prioritară 5 – Dezvoltarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale în zonele cele mai expuse la risc

- Protecția împotriva inundațiilor
- Combaterea eroziunii costiere

Axa prioritară 6 – Asistență Tehnică

- Sprijin pentru management-ul și evaluarea POS
- Sprijin pentru informare și publicitate.

4. Programul Operațional Sectorial *Dezvoltarea resurselor umane*

Obiectivul general: dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității pe piața muncii, prin asigurarea egalității de șanse pentru învățarea pe tot parcursul vieții, dezvoltarea unei piețe de muncă moderne, flexibile și incluzive, care să conducă, până în 2013, la o ocupare durabilă a 900.000 de persoane.

Obiectivele specifice identificate:

- Creșterea nivelului de educație și de pregătire profesională a capitalului uman;
- Dezvoltarea resurselor umane în sistemul de educație
- Promovarea culturii antreprenoriale
- Facilitarea accesului tinerilor pe piața muncii
- Dezvoltarea unei piețe de muncă cuprinzătoare, flexibilă și modernă;
- Promovarea (re)inserției pe piața muncii a persoanelor inactive, inclusiv în zonele rurale;
- Îmbunătățirea serviciului public de ocupare;
- Facilitarea accesului la educație și pe piața muncii a grupurilor vulnerabile.

Axa Prioritară 1: Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

- Educație și formare profesională inițială de calitate în sprijinul creșterii economice și ocupării
- Educația universitară în sprijinul societății bazate pe cunoaștere
- Capital uman competitiv în educație și cercetare
- Asigurarea calității în formarea profesională continuă (FPC)

Axa Prioritară 2: Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii

- Tranziția de la școală la locul de muncă;
- Părăsirea timpurie a școlii și educația de tip „a doua șansă”;
- Creșterea accesului și participării la formarea profesională continuă (FPC)

Axa Prioritară 3: Creșterea adaptabilității forței de muncă și a companiilor

- Promovarea culturii antreprenoriale;
- Formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității;
- Dezvoltarea parteneriatului și încurajarea inițiativelor pentru partenerii sociali.

Axa Prioritară 4: Modernizarea serviciului public de ocupare

- Întărirea capacității SPO de furnizare a serviciilor de ocupare;
- Formarea personalului propriu.

Axa Prioritară 5: Promovarea măsurilor active de ocupare

- Dezvoltarea și implementarea măsurilor de ocupare activă;
- Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ce privește resursele umane și ocuparea.

Axa Prioritară 6: Promovarea incluziunii sociale

- Dezvoltarea economiei sociale;
- Dezvoltarea unei rețele de servicii sociale integrate;
- Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile la sistemul de educație și pe piața muncii;
- Promovarea egalității de șanse pe piața muncii;
- Inițiativele transnaționale pe piața incluzivă a muncii.

Axa Prioritară 7: Asistență tehnică

- Sprijin pentru implementarea, managementul general și evaluarea POSDRU;
- Sprijin pentru comunicare și promovarea POSDRU.

5. Programul Operațional Regional

- **Obiectiv general:** creșterea economică mai accelerată a regiunilor slab dezvoltate, astfel încât raportul între cea mai dezvoltată și cea mai slab dezvoltată Regiune, în termeni de PIB, să nu se mărească în perioada de programare, față de situația existentă în prezent (ultimul an pentru care există date statistice).

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea gradului general de atractivitate și accesibilitate a regiunilor
- Creșterea competitivității regiunilor ca locații pentru afaceri
- Valorificarea potențialului turistic, istoric și cultural al regiunilor și creșterea contribuției acestor domenii la dezvoltarea regiunilor
- Creșterea rolului economic și social al centrelor urbane

Axa 1 - Îmbunătățirea infrastructurii publice regionale și locale

- Reabilitarea / modernizarea/ rețelei județene și locale de drumuri
- Reabilitarea/modernizarea / dezvoltarea infrastructurii serviciilor de sănătate, sociale și de siguranță publică
- Reabilitarea / modernizarea/ dezvoltarea infrastructurii educaționale

Axa 2 - Consolidarea mediului de afaceri regional și local

- Dezvoltarea structurilor de sprijinire a mediului de afaceri
- Sprijinirea inițiativelor antreprenoriale: start-up-uri și microîntreprinderi, inclusiv servicii de sprijinire a afacerilor

Axa 3 - Dezvoltarea turismului regional și local

- Restaurarea și valorificarea patrimoniului istoric și cultural
- Valorificarea resurselor turistice naturale
- Creșterea calității serviciilor turistice de cazare și agrement

Axa 4 - Dezvoltarea urbană durabilă

- Sprijinirea regenerării urbane

Axa 5 - Asistență tehnică

- Sprijinirea implementării, managementului și evaluării Programului Operațional Regional
- Sprijinirea activităților de publicitate și informare

6. Programul Operațional *Dezvoltarea capacității administrative*

Obiectiv general: de a contribui la realizarea obiectivelor naționale și ale Uniunii Europene de a obține progresul în dezvoltarea socio-economică potrivit obiectivelor de coeziune și convergență.

Obiectiv specific: de a contribui la îmbunătățirea durabilă a administrației publice românești.

Obiectivul specific va fi măsurat prin comparația performanțelor sectoriale ale serviciilor publice din România cu alte noi state membre și cu statele membre UE în general.

Axa prioritară 1: Întărirea intervențiilor de politici publice în administrația centrală

- Activități de management al reformelor
- Capacitatea de formulare a politicilor publice, inclusiv a strategiilor intersectoriale și a planurilor instituționale strategice
- Implementarea reformei funcției publice

- Implementarea monitorizării și evaluării programelor

Axa prioritară 2: Dezvoltarea capacității de îmbunătățire a performanței serviciilor în administrația locală

- Activități de management al reformelor;
- Întărirea capacității de management strategic și de planificare a acțiunilor;
- Raționalizarea furnizării serviciilor locale și întărirea managementului resurselor umane;
- Implementarea monitorizării și evaluării performanței în administrația locală.

Axa prioritară 3: Asistență tehnică pentru sprijinirea implementării PO

- Sprijinirea managementului general al PO DCA, inclusiv pregătirea următorului exercițiu de programare;
- Sprijinirea strategiei de comunicare a PO DCA.

7. Programul Operațional *Asistență tehnică*

Obiectiv general: asigurarea sprijinului necesar coordonării și implementării instrumentelor structurale și asigurarea comunicării adecvate către public asupra acestor instrumente.

Obiective specifice:

- Asigurarea sprijinului și a instrumentelor necesare pentru o implementare și absorbție sănătoasă, eficientă și efectivă a instrumentelor structurale pentru perioada 2007-2013;
- Creșterea conștientizării opiniei publice asupra rolului sprijinului acordat de Comunitatea Europeană și înțelegerea intervențiilor structurale de către potențialii beneficiari.
- **Axa prioritară nr. 1** – Sprijin pentru implementarea instrumentelor structurale și coordonarea programelor
- **Axa prioritară nr. 2** – Dezvoltarea și sprijinirea funcționării Sistemului Unic de Management al Informațiilor
- **Axa prioritară nr. 3** – Diseminarea informațiilor și promovarea instrumentelor structurale

IDENTIFICAREA SURSELOR DE FINANȚARE ȘI METODE DE ACCESARE

Cum găsim fondurile necesare?

Putem utiliza 3 metode principale:

1. Solicitarea directă
2. Cererea de finanțare
3. Organizarea de evenimente speciale

Factori determinanți pentru succesul atragerii de fonduri

- Studiarea potențialilor finanțatori
- Stabilirea strategiei de abordare a finanțatorilor
- Contactarea finanțatorilor și comunicarea cu aceștia
- Solicitarea finanțării
- Reînnoirea solicitării

- Cunoașterea și aplicarea principiilor de bază ale marketing-ului
- Cunoașterea caracteristicilor mediului extern în care se desfășoară atragerea de fonduri
- Elaborarea proiectului
- Implicarea întregii echipe
- Efectuarea unui studiu de piață/strângerea datelor justificative

Unde cautam fonduri ?

- La nivel local
 - Activitățile de strângere de fonduri
 - Uniunea Europeană
 - Camerele de comerț
 - Căutarea prin e-mail sau internet
 - Ziare, Articole, Presa scrisă, Publicații
- La nivel regional sau național
 - Ministere
 - Corporații și firme de succes - CSR- Corporate Social Responsibility
 - Alte guverne - reprezentanțele diplomatice și de afaceri

Cum identificăm potențialii finanțatori?

- Căutarea în funcție de domeniul de interes și Căutarea în funcție de tipul de suport cerut:
 - fondurile nerambursabile pe proiect
 - suportul parțial sau fondurile de completare
 - fondurile pentru costurile de bază
 - fondurile de suport general
 - fondurile pentru investițiile de capital
 - fondurile minimale, de început

Clasificarea surselor de finanțare

- Tipul de sursă: interne, externe sau mixte
- Tipurile de finanțatori:
 - fundațiile individuale, ale corporațiilor, fundațiile comunitare, fundațiile mixte
 - Agențiile și programele guvernamentale
 - programele internaționale
 - asociațiile religioase
 - alte instituții
 - organizatiile neguvernamentale
 - firmele
 - persoanele particulare

FONDURI EUROPENE

- **Instrumentele de pre-aderare –PHARE, ISPA și SAPARD**
(vor continua să fie alocate până în anul 2010)
- **Obiective programe:**
 - dezvoltare instituțională
 - investiții pentru sprijinirea aplicării legislației comunitare
 - investiții în coeziunea economică și socială
- **Rolul lor:**
 - realizarea coeziunii economice și sociale

- pregătirea implementării aquis-ului comunitar
- pregătirea mecanismului instituțional pentru punerea în practică a politicilor UE
- catalizator în mobilizarea și a altor fonduri - co-finanțarea împreună cu statul român și instituțiile financiare internaționale (BERD, BEI, BM)
- **Implementare obiective: prin măsuri care finanțează proiecte.**

INSTRUMENTE STRUCTURALE

- Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR)
- Fondul Social European (FSE)
- Fondul de Coeziune
- Inițiativele comunitare (exemplu: Interreg III);
- Alocări speciale de fonduri pentru ajustarea structurilor piscicole și pentru susținerea acțiunilor inovative și de asistență tehnică.

Diferențele față de fondurile pre-aderare :

- Alocare pe programe multianuale (7 ani)
- Management descentralizat (național) al fondurilor
- Sumele alocate semnificativ mai mari
- Implică o co-finanțare mai mare
- Operează pe principiul rambursării
- Regula n+2

PROVOCARI

- Asigurarea capacității de absorbție pentru un volum de fonduri echivalent cu aproximativ 4% din PIB
- Co-finanțare – locală sau privată
- Aplicarea regulii n+2 (returnarea fondurilor care nu sunt cheltuite în termen de 2 ani de la data angajării lor).

POTENȚIALI BENEFICIARI

- Administrația centrală
- Administrația locală (consilii județene, consilii locale)
- ONG-uri (birouri de consiliere pentru cetățeni, centre de informare, asociații profesionale, fundații de profil etc.)
- Mediul de afaceri (organizații patronale, camere de comerț, asociații profesionale, bănci, firme etc.)
- Institutele de cercetare, universități etc.

ELABORARE DE PROIECTE DE SUCCES NECESITĂ:

- existența unei viziuni și a unei misiuni clare ale solicitantului
- stabilirea unei strategii de dezvoltare pe termen lung (această strategie se poate concretiza într-un program mai mult sau mai puțin flexibil)
- existența unor nuclee de proiecte

GHIDUL SOLICITANTULUI :

- **Eligibilitatea proiectului**
 - eligibilitatea organizației care solicită finanțare
 - eligibilitatea partenerilor de proiect
 - eligibilitatea tipurilor de activități
 - eligibilitatea costurilor
 - eligibilitatea zonei de desfășurare a proiectului
- **Criteriile de selecție**

- **Conformitatea**

DOCUMENTAȚIA DE PROIECT

- Titlul proiectului
- Sinteza/rezumatul proiectului
- Obiectivele proiectului
- Justificarea propunerii
- Planul de lucru/activitățile
 - succesiunea activităților și delimitarea lor temporală
 - relațiile de interdependență dintre activități
 - rezervele de timp posibil existente pentru realocare
 - resursele necesare desfășurării activităților
 - locul de desfășurare
 - cine este responsabil (persoana, echipa)
 - trebuie să existe detalii de ordin tehnic
 - activitățile trebuie să fie dintre cele eligibile
- Metodologia
- Rezultatele proiectului
- Impactul și efectele multiplicatoare
- Durabilitatea
- Bugetul

GREȘELI FRECVENTE :

1. Solicitant și /sau partener neeligibil
2. Neconformitate administrativă
3. Proiect neeligibil
4. Activități neeligibile
5. Bugetul solicitat nu se încadrează în limitele finanțărilor nerambursabile și ale procentajului de cofinanțare a proiectului și – sau Greșeli de aritmetică în calculul bugetului
6. Grupuri țintă neeligibile
7. Durata incorectă a proiectului
8. Supraestimarea costurilor eligibile
9. Incompatibilitate între buget și metodologie
10. Documentație însoțitoare incompletă
11. Cereri scrise de mână
12. Nerespectarea Ghidului Solicitantului

FONDURI DE PREADERARE VERSUS FONDURI DE POSTADERARE

Preaderare	Post aderare
Phare – Coeziune Economică și socială	Fondul European de Dezvoltare Regională Fondul European Social
Phare – Cooperare transfrontalieră Obiectivul Cooperare teritorială	Obiectivul Cooperare teritorială europeană – Fondul European de Dezvoltare Regională
ISPA	Fondul de Coeziune
SAPARD	Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală

CADRUL INSTITUȚIONAL

- Comitetul Național de Coordonare
- Comitetele de monitorizare
- Autoritatea de management pentru Cadrul de Sprijin Comunitar
- Autoritatea de management pentru Fondul de Coeziune
- Autoritățile de management pentru Programele Operaționale Sectoriale și Programul Operațional Regional
- Organismele intermediare
- Autoritățile de plată
- Autoritatea de audit
- Beneficiarii finali

STRUCTURA INSTITUȚIONALĂ

PROGRAM OPERAȚIONAL	AUTORITATE DE MANAGEMENT	ORGANISME INTERMEDIARE
COORDONATOR – Ministerul Finanțelor Publice		
Creșterea Competitivității Economice	Ministerul Economiei și Comerțului	<ul style="list-style-type: none">• ANIMMC; MEdC• MCTI; MEC – direcția Energie
Infrastructura de Transport	Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului	
Infrastructura de Mediu	Ministerul Mediului și Gospodării Apelor	Agențiile regionale de protecția mediului
Dezvoltarea Resurselor Umane	Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei	ANOFM MEdC – ISJ
Dezvoltarea Regională	Ministerul Integrării Europene	Cele 8 ADR-uri
Asistența Tehnică	Ministerul Finanțelor Publice	

DOCUMENTE DE PROGRAMARE

- Planul Național de Dezvoltare
- Cadrul Strategic Național de Referință
- Programe operaționale

SURSE DE FINANȚARE PND 2007-2013

- **Fonduri Structurale și de Coeziune** *plus* cofinanțarea națională (inclusiv surse private)
- **Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală și Fondul European de Pescuit** *plus* cofinanțarea națională (inclusiv surse private)
- **Surse publice naționale și locale**
- **Surse rambursabile** (împrumuturi externe)